

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4783/2020
19.05.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Иван Ђурић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9858/2018 од 12.09.2019. године, у седници одржаној 19.05.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 9858/2018 од 12.09.2019. године и пресуда Вишег суда у Београду П 550/12 од 05.12.2017. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9858/2018 од 12.09.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 550/12 од 05.12.2017. године, исправљена решењем истог суда од 01.04.2019. године, којом је у ставу другом изреке, одбијен тужбени захтев тужиоца да се тужена обавезе да му на име накнаде штете исплати износ од 3.650.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, а по основу некоришћења уништене имовине и ствари, износ од 170.645,16 USD, са законском каматом, а све у динарској противвредности. Потврђено је и решење о трошковима поступка, као и решење првостепеног суда којим је дозвољено објективно преиначење тужбе поднеском од 11.09.2015. године. Захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка је одбијен.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревија основана.

Из разлога побијане пресуде произилази да је у досадашњем поступку утврђено, да се тужилац са породицом преселио из Урошевца у Београд, да је закључио уговор о

закупу виле у улици .... у ..., са закупнином у износу од од 2.300 америчких долара, да је своје имање у Урошевцу површине 126 ари, на коме су се налазили стамбени и пословни објекти (био власник ПП „ББ“ која се бавила изградњом ...), оставио на чување тасту и да је исту повремено обилазио због посла. У периоду од априла до 12. јуна 1999. године, у време НАТО агресије његово имање у Урошевцу користила је Војска Југославије, за лагеровање и чување стоке која је прикупљана на терену, а затим транспортована делом у централну Србију, а делом у кланицу у Урошевцу, због чега је из наведених објеката избацила покретне ствари (машине, алате и опрему). Приликом уласка у објекте, Војска Југославије није сачинила записник о примопредаји, уласку у простор, измештању покретних ствари из пословних просторија, нити записник након што је ове објекте напустила. У периоду од 17. до 22. априла 1999. године, таст га је обавестио да је дошло до пљачкања његове имовине, наводећи да је у посед ушла војска и да је војним властима пријавио да се опрема и машине из објеката налазе развучени по улици, о чему је тужилац истог дана обавестио команду штаба. У периоду од 12.06. до 14.06.1999. године, извршено је измештање команде Јединице 243 МБР са територије Општине Урошевац, а истовремено са изласком војске из Урошевца, дошли су представници КФОР-а са двадесетак возила. Тужилац је своје имање посетио тек 18.06.1999. године, када је видео да су привредни објекти минирани, односно уништени, а да су три стамбена објекта остали у целости на локацији. Неправноснажним пресудама, по тужби „ДИПОС“-а, тужилац је обавезан да плати износ од 87.845,16 USD и износ од 82.800 USD на име закупнине за изнајмљену вилу на ....

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиоца, закључујући да је потраживање тужиоца застарело. Према разлозима првостепеног суда, тужилац је првобитно постављеним тужбеним захтевом од 30.12.2005. године, тражио накнаду штете која му је учињена на градском грађевинском земљишту, односно парцелама, стамбеним и привредним објектима, да би поднеском од 11.09.2015. године преиначио тужбу, захтевајући накнаду штете у складу са Уредбом о организовању и извршавању материјалне обавезе за уништену имовину и нестале покретне ствари на имању, чиме је променио основ тужбеног захтева. Потраживање накнаде према наведеној Уредби застарела у општем року од десет година из члана 371. ЗОО, па како је обавеза плаћања накнаде доспела у року од 15 дана од враћања имовине, односно од изласка Војске са имања тужиоца, а то је 27.06.1999. године, а захтев за плаћање накнаде је тужилац истакао тек 11.09.2015. године, то је потраживање на које се односи тужбени захтев за исплату 3.650.000,00 евра, застарело. Обраћања тужиоца за обештење ван спора током 2002, 2003. и 2004. године, нису у складу са чланом 194. став 2. Закона о Војсци, па нису водиле прекиду застарелости потраживања у смислу члана 388. ЗОО. У односу на део тужбеног захтева који се односи на исплату износа од 170.645,16 USD, на који је тужилац обавезан да плати неправноснажним пресудама „ДИПОС“-у, а на име закупнине за изнајмљени стамбени објекат, суд је закључио да са туженом није имао договор у погледу размене, компензације или изнајмљивања овог стамбеног простора, односно решавања стамбеног питања на овај начин, већ је то била његова намера и жеља да на тај начин реши свој стамбени статус.

Другостепени суд је доносећи побиијану пресуду прихватио у претежном делу разлоге првостепеног суда због којих је тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован, наводећи да је тужилац мењао не само правни основ потраживања који су

предмет тужбеног захтева, већ и чињенице на којима је засновао захтеве у овој парници, да би коначно тужбени захтев о којем је одлучено побијаном пресудом, поставио тек 11.09.2015. године, када се изјаснио да потражује накнаду по Уредби о организовању и извршавању материјалне обавезе.

Основано се ревизијом тужиоца указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, поступак у овој парници покренут је тужбом од 30.12.2005. године, против тадашње Државне заједнице Србија и Црна Гора, којом је тужилац између осталог захтевао исплату накнаде штете за уништено земљиште и објекте за време ратног стања 1999. године, а које непокретности је користила Војска Југославије. Поднеском од 11.09.2015. године, тужилац је определио тужбени захтев на исплату накнаде која му припада по Уредби о организовању и извршавању материјалне обавезе, а у висини вредности уништене имовине и несталих ствари, постављајући захтев и за исплату накнаде по основу некоришћења уништене имовине и несталих ствари, што је суд прихватио дозволивши објективно преиначење тужбе.

Имајући у виду напред изнето, не може се прихватити закључак судова да је потраживање тужиоца застарело, с обзиром да тужилац у току целог поступка, покренутог 30.12.2005. године, потражује накнаду штете коју је претрпео за време ратног стања 1999. године, за период у којем је војска била стационирана на његовом имању у Урошевцу. Промена правног основа потраживања које су предмет ове парнице, а која произилазе из истих чињеница, односно догађаја, напред описаног, није од значаја приликом оцене приговора застарелости ових потраживања, што је указано и ранијом одлуком овог суда Рев 3020/10 од 14.06.2012. године, у којој је и заузет став да је правна природа овог потраживања одређена посебним прописима који су важили за време ратног стања, односно Уредбом о организовању и извршавању материјалне обавезе („Службени лист СРЈ“ бр. 36/98, 32/99, 9/01), на коју врсту потраживања се примењује општи рок застарелости од десет година, прописан чланом 371. ЗОО. Тачно је да је тужилац у току поступка више пута мењао тужбени захтев, како у погледу видова накнаде, висине или периода за који се она потражује, свдећи га на крају на накнаду која му припада по наведеној Уредби, чиме је свакако допринео дужини трајања овог поступка, али се то не може узети у обзир приликом оцене приговора застарелости, из разлога који су напред наведени. То се не односи на евентуална потраживања тужиоца која му не припадају према поменутом пропису и чија правна природа не произилази из тих одредби, у погледу којих се примењују општа правила о застарелости потраживања прописана Законом о облигационим односима.

Како због погрешне примене материјалног права, приликом оцене приговора застарелости потраживања која су предмет тужбеног захтева у овој парници, нису утврђене све чињенице од којих зависи одлука у овој парници, посебно у погледу висине накнаде која тужиоцу припада, применом члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић